

**LEES DIT
ALS JE
TOPFOTO'S
VAN MENSEN
WILT MAKEN.**

LEES DIT ALS JE TOPFOTO'S VANT MENSEN WILT MAKEN. HENRY CARROLL

© 2015 Tekst Henry Carroll
De auteursrechten van Henry Carroll voor dit werk zijn vastgelegd volgens de Copyright, Designs and Patent Act 1988.

© 2015 Nederlandse vertaling: Fred Hendriks en Uitgeverij THOTH,
Nieuwe 's-Gravelandseweg 3, 1405 HH Bussum
WWW.THOTH.NL
ISBN 978 90 820387 4 3

Licentieuitgave voor België:
Uitgeverij Luster, Antwerpen - 2015
www.uitgeverijluster.be
ISBN 978 90 820387 4 3

Dit boek is vormgegeven en geproduceerd door Laurence King
Publishing Ltd, Londen
Oorspronkelijke titel: *Read This If You Want to Take Great Photographs
of People*

Beeldredactie: Peter Kent
Illustraties: Carolyn Hewitson
Zetwerk Nederlandse opmaak: Studio Hans Lemmens
Gedrukt in China

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij THOTH, Nieuwe 's-Gravelandseweg 3, 1405 HH Bussum.
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission from the publisher.

THOTH | LUSTER

LATEN WE MET JOU BEGINNEN6

CONTEXT27

- Achtergrondschermen 29
- Mise-en-scène 30
- Juxtapositie 33
- De context verhullen 35
- Afwezigheid 36
- Kadrering 39

Technisch aspect:

- Diafragma-opening en scherptediepte* 40
- Diafragramavoorkeuze (A of Av)* 41

COMPOSITIE9

- De geboden 11
- Ruimtelijke relaties 12
- Camerahoek 15
- Lenskeuze 16
- De regels breken 19
- Anonimiteit 20
- Individueel vastleggen 23

Technisch aspect:

- Brandpuntsafstand en compositie* 24

CONTROLE61

- Aanzetten tot actie 62
- Je inscenering 65
- De pose 66
- Zelfportretten 68
- Verandering vastleggen 71
- De studio 73

Technisch aspect:

- Camerapsychologie*74

ZWART-WIT OF KLEUR93

- Relaties tussen kleuren 94
- Middentonen 96
- Warme tonen 99
- Negatieve ruimte 100
- De hiërarchie van kleuren 103

Technisch aspect:

- In zwart-wit zien* 104
- In kleuren zien* 105

DE STRAAT77

- Vind je eigen stem 79
- Weten waar je moet kijken 80
- Een podium creëren 83
- Lange sluitertijden 84
- Geposeerde straatportretten 86
- Genres 89

Technisch aspect:

- Sluiter tijden en beweging* 90
- ISO* 91

WERKING VAN LICHT107

- Natuurlijk licht 108
- Flijslicht en kunstlicht 111
- Rembrandtlicht 112
- Lichtrichting 115
- Sfeervol licht 117
- Belichting 119
- Empathie 120

Technisch aspect:

- Studiolicht* 122
- Basale lichtopstellingen* 123

Waarom, wanneer, wat 124

- Register 126
- Fotoverantwoording 128
- Dankwoord 128
- Over de auteur 128

Laten we met jou beginnen

Sla het boek dicht. Kijk eens goed in de spiegel en stel jezelf de vraag: 'Wie ben ik en waarom wil ik foto's van mensen maken?'

Als je die vraag kunt beantwoorden, ben je een heel eind op weg om een geweldige fotograaf te worden. Dat komt doordat de beste mensenfotografen ons niet alleen iets vertellen over de persoon op de foto. Ze vertellen ons ook iets over de persoon achter de camera: jij.

In dit boek stellen we vijftig fotografen aan je voor, stuk voor stuk toppers in hun vak, die het fotograferen van mensen op een totaal verschillende manier benaderen. Als je een gevoel voor hun foto's kunt ontwikkelen, ontsluit je een hele wereld van ideeën en technieken die je zullen inspireren je eigen unieke manier te vinden om mensen te fotograferen. Maar laten we over één ding van tevoren duidelijk zijn.

**Maak geen foto's van mensen.
Maak foto's over mensen.**

Hiervoor moet je een beroep doen op je creativiteit. Zeker, een beetje technische kennis is ook belangrijk, en ik ga ervan uit dat je op de hoogte bent van enkele fundamentele principes, zoals het verschil tussen sluitersnelheid en diafragma-opening, visuele lijnen en de regel van derden.

Als die laatste zin louter abracadabra voor je is, stel ik voor dat je eerst het boek *Lees dit als je topfoto's wilt maken* doorneemt. In dat boek behandel ik de basistechnieken en nog veel meer. Maar laat je niet te veel afleiden door de techniek, want het is niet zo moeilijk je die eigen te maken. Het is veel moeilijker om erachter te komen hoe je mensen fotografeert en waarom je dat wilt doen.

Het goede nieuws? Dit boek zal je daarbij helpen. Het lastige is echter dat je goed moet nadenken over jezelf en over hoe je je tot andere mensen verhoudt. Maar voordat ik je met dat softe geneuzel de deur uit jaag, wil ik alles terugbrengen tot die ene gouden regel van het fotograferen van mensen.

COMPOSITIE

Vertrouw op je 'visuele instinct'

Bij compositie gaat het er niet om dat je foto's er goed uitzien, maar dat ze goed aanvoelen. Er bestaan 'regels', waarvan je de meeste vermoedelijk wel kent. Dit zijn echter geen echte 'regels'. Dit zijn meer richtlijnen die je in alle vrijheid mag volgen, of volledig negeren.

En als je onderwerp zo divers is als mensen, is er in feite maar één regel die je hoeft te volgen: vertrouw op je eigen visuele instinct. Wie fotografeer je? Wat is hun stemming? Wat is jouw stemming? Waar maak je de foto's en wat gebeurt er om je heen? Dit zijn de zaken die je moeten inspireren, en in het eerste hoofdstuk leg ik uit hoe dat werkt.

Luister naar wat je instinct je vertelt over je onderwerp en de situatie.

Soms zal je visuele instinct je leiden naar een compositie die duidelijke regels volgt. Andere keren zal het je leiden naar iets waarop de regels simpelweg niet van toepassing zijn. Zoals we nog zullen zien, kunnen de resultaten in beide gevallen even krachtig zijn, zolang je je maar laat leiden door je instinct.

19 september 1963,
Oost-Berlijn

Keizo Kitajima

Volgens het boekje

COMPOSITIE
De geboden

Als er ooit een portret is geweest dat de regels subliem volgt, is het dit van Ed Clark.

De man op de foto is sergeant-majoor Graham Jackson. Hij huilt omdat de begrafenistrein met het lichaam van zijn dode president Franklin D. Roosevelt voorbijrijdt. Op zijn accordeon speelt hij 'Goin' Home', maar misschien heb je de plechtige klanken van dat nummer al met je ogen gehoord.

Regels van derden. Kijkruimte. Kadrering. Het is er allemaal.

Dergelijke foto's lenen zich niet goed voor een visuele ontleding, dus ik zal het kort houden. Het onderwerp bevindt zich op een derde vanaf de linkerkant van de foto en zijn ogen liggen op een derde van de bovenkant, de regel van derden. Er is voldoende ruimte aan de rechterkant, waardoor de blik van het onderwerp de hele foto doorkruist: kijkruimte. Het onderwerp staat voor een witte zuil, die een effen achtergrond vormt in een verder drukke compositie: kadrering.

Door de foto 'volgens het boekje' te maken, verdwijn jij, de fotograaf, naar de achtergrond. Maar dat is niet per se slecht, omdat het soms het beste is om je gedeisd te houden en alleen je onderwerp aan het woord te laten.

Dankzij het eenvoudige, tijdloze karakter van deze compositiegeboden weerklinkt tientallen jaren later het droevige lied van sergeant-majoor Jackson nog steeds, lang nadat hij zijn tranen heeft gedroogd.

Graham Jackson, lid van
een marinekapel
Ed Clark
1945

Voor andere voorbeelden:
Margaret Bourke-White p. 32
Hippolyte Bayard p. 69
Robert Doisneau p. 82

Verbind de lagen

Voor andere voorbeelden:

Danovan Wylie p. 26
Henri Cartier-Bresson p. 76
Duane Michals p. 106

Een veeboer tikt op zijn tabaksblik op tafel en zit er machteloos bij terwijl zijn weiden in vuur en vlam staan door een oncontroleerbare bosbrand. Het is de taak van de fotograaf, Sam Abell, om vast te leggen wat zijn onderwerp bezighoudt. Hoe doet hij dit?

Het zit hem allemaal in de lagen. Zie je hoe elk element volmaakt is geplaatst ten opzichte van het andere? De man bezet zijn ruimte aan tafel. Zijn kleindochter bezet haar ruimte op het bed. De stierhorens bezetten hun ruimte op de muur boven hen. De drie hoofdelementen van de compositie overlappen elkaar niet en zitten elkaar niet in de weg.

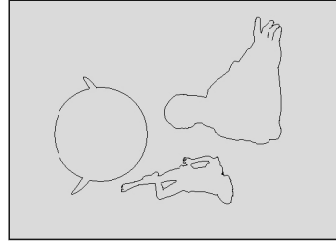
Richt je ene oog op je onderwerp en je andere oog op de achtergrond.

In principe kennen we allemaal de klassieke fotofout van 'de boom die uit iemands hoofd groeit'. Deze fout ontstaat wanneer je niet kijkt naar de relatie tussen de voor- en achtergrondlaag. Je onderwerp bevindt zich vrijwel altijd tegen een bepaalde achtergrond. Kies je positie ten opzichte van de elementen in de foto zodanig dat de lagen samenwerken.

Door je foto van lagen te voorzien neem je de kijker mee op een reis, alsof je een verhaal vertelt. Hier zien we een ontmoeting tussen de last van de volwassenheid, de onschuld van de kindertijd en een stoïcijnse herinnering aan het belangrijkste middel van bestaan van het hele gezin. De lagen in deze foto vertellen op krachtige wijze dat de verantwoordelijkheid van deze man niet eindigt bij zijn bedrijf. Ze eindigt bij zijn gezin.

Veeboer John Fraser en zijn kleindochter Amanda

Sam Abell
1996

Wat is jouw invalshoek?

Cindy Sherman heeft bekendheid verworven met zelfportretten waarop ze vrouwelijke filmclichés verbeeldt, van femme fatale tot verleidster, van meisje op de vlucht tot slachtoffer van huiselijk geweld.

Sherman maakt gebruik van extreme camerahoeken om onze visie op haar alter ego's te manipuleren. Hier kijken we van boven op haar neer, terwijl ze gehurkt zit en een schoolmeisjesuniform draagt. Hierdoor lijkt ze volkomen kwetsbaar voor een onzichtbare aanval. De foto verwijst op een verontwaardigende, maar ook enigszins humoristische wijze naar de absurditeit van de vrouwelijke identiteit op het filmdoek.

Voor voorbeelden van neutrale camerahoeken:
Gillian Wearing p. 87
Jeff Wall p. 88
Thomas Ruff p. 114

De camerahoek beïnvloedt direct de visie van de toeschouwer op jouw onderwerp.

Blader terug naar bladzijde 8, waar Keizo Kitajima ons de tegenovergestelde benadering laat zien. Wanneer hij mensen op straat fotografeert, komt Kitajima dicht bij zijn onderwerpen en fotografeert ze 'vanaf de heup', waardoor hij van onder omhoog kijkt naar zijn onderwerpen. Door dit gezichtspunt maken zijn onderwerpen een imposante indruk. Anonieme vreemdelingen zien er monolithisch en zeer krachtig uit. Plotseling zijn wij, de toeschouwers, degenen die kwetsbaar zijn.

Het gaat niet altijd om vreemde camerahoeken. Vaak zal je visuele instinct je vertellen dat je moet kiezen voor een meer neutrale hoek, zodat de toeschouwer op gelijke hoogte staat met je onderwerp. Er zijn enkele vuistregels. Als je alleen het hoofd fotografeert, moet je camera zich ter hoogte van het neuspuntje van je onderwerp bevinden. Als je iemand voor driekwart fotografeert, kies je positie ter hoogte van de borst. Als je mensen in hun volle lengte weergeeft, fotografeer je hen ter hoogte van hun middel.

Zonder titel nr. 92
Cindy Sherman
1981

Portretten van hoofden

Voor andere voorbeelden:

Philip Haynes p. 34

Bill Henson p. 118

Robert Bergman p. 121

Je kijkt in het gezicht van ‘de vergeten mens’: een ontheemd meisje dat een krachtig symbool is geworden van iedereen aan wie de stormloop van de globalisering is voorbijgegaan. Met haar indringende ogen staart ze naar ons, de gezichten van de weinigen die wel geluk hebben gehad.

De foto van Sebastião Salgado toont een uiterst klassieke portretcompositie. De krappe omkadering leidt ons zonder omwegen naar de ogen van het meisje en naar alles wat die zagen. Haar gezicht vult het hele kader, dat echter niet overvol is. Er is ruimte boven haar hoofd, maar niet te veel. Het neutrale gezichtspunt elimineert elk oordeel dat door een hoge of lage camerahoek kan worden veroorzaakt. Het ziet er allemaal zo eenvoudig uit, maar als ook maar één van deze subtiele aspecten van de compositie iets anders zou zijn geweest, zou het portret totaal zijn mislukt.

Niets heeft meer invloed op je compositie dan de keuze van je lens.

Om een compositie als deze te maken moet je een lens gebruiken met een standaard of (wat) lange(re) brandpuntsafstand (zie p. 25), gewoonlijk een ‘portretlens’ genoemd. Hierdoor komt je onderwerp los te staan van een onscherpe achtergrond. En het strakke kader snijdt elk afleidend detail uit de omgeving weg, waardoor de ogen alle aandacht trekken.

Salgado is een fotograaf die uitgaat van zijn instinct, en zijn emotionele band met de mensen die hij fotografeert bepaalt zijn keuzes wat betreft compositie. Je kunt de bladzijde om slaan, maar de onderzoekende ogen van dit meisje zullen je voor altijd aankijken.

*Ontheemd meisje, Parana,
Brazilië*

Sebastião Salgado
1996

Maak je eigen regels

COMPOSITIE

De regels breken

Een 'goede' compositie is niet altijd geordend en aangenaam om naar te kijken. Hier fotografeert William Klein spelende kinderen, waarbij hij zich zoals zo vaak niet aan duidelijke compositieregels houdt.

De elementen wekken de indruk alsof ze willekeurig bij elkaar zijn geplakt. Van de jongen zien we alleen de openstaande mond, terwijl zijn ogen en neus buiten het kader vallen. Het meisje piept in de rechterbenedenhoek tevoorschijn als een hallucinatie. Knipper met je ogen en ze is misschien wel verdwenen.

Voor andere voorbeelden:
Zed Nelson p. 21
Arnold Newman p. 22
Donovan Wylie p. 26

Sommige onderwerpen vragen om een compositie die totaal verschillend is.

Bij het fotograferen van mensen heb je meestal een natuurlijke neiging om onderwerpen op een aangename manier in het kader te plaatsen en de randen als een soort bufferzone te behandelen. Door je onderwerp aan de rand van je foto te plaatsen, verstoor je die balans en trek je het oog van de toeschouwer weg van het centrum. Het is een techniek die tegen elke regel indruist, en dat is precies de bedoeling.

Door de compositieregels aan zijn laars te lappen creëert Klein een desoriënterend beeld, dat de hyperactieve energie van de kinderen vastlegt. Zonder ogenschijnlijke ordening worden je ogen meegenomen op een wervelende plezierrit, die bruist als prikklimonade.

Jongens + meisje + schommel, New York
William Klein
1955

Het is een kwestie van details

Voor andere voorbeelden:

Will Steacy p. 37

Otto Steiner p. 85

John Coplans p. 92

De man op de foto van Zed Nelson staat naar de camera gewend, alsof hij voor een portret poseert. Maar Nelson com-
poneert het beeld niet rond het hoofd, de schouders en het
bovenlichaam van het onderwerp, maar hij concentreert zich
op zijn middel.

Wat moeten wij denken van een man die in de woestijn staat
met een mes en een pistool aan zijn riem en met een gesp in
de vorm van de Amerikaanse vlag? Deze details zeggen veel
over het onderwerp. En het feit dat we zijn gezicht niet kunnen
zien, maakt hem des te intrigerender.

Laat je vooroordelen over portretten varen en volg je instinct.

Het gezicht van het onderwerp hoeft niet het voornaamste
onderdeel van de compositie te zijn. Soms is dat gewoon
niet zo belangrijk. Bestudeer je onderwerpen – kijk naar hun
schoenen, hun juwelen, hun kapsel. Dat zijn de details die
vaak laten zien wie zij zijn.

Maak je los van de beperkingen van de conventies op het
gebied van compositie, en je visuele instinct zal net iets luider
tot je spreken.

George Spranke
uit de serie 'Right Wing Along
the Rio Grande'
Zed Nelson
2010